

POSTANOWIENIE

Dnia 17 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Ryszard Witkowski

w sprawie **R. B.**

oskarżonego o czyny z art. 207 § 1 k.k., art. 284 § 1 k.k. i inne

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w dniu 17 stycznia 2024 r.,

skargi wniesionej przez obrońcę

na wyrok kasatoryjny Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 20 stycznia 2023 r.,

sygn. akt VII Ka 910/22,

uchylający w całości wyrok Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt II K 398/21

na podstawie art. 539e § 2 k.p.k.

postanowił:

1. oddalić skargę;

2. obciążyć oskarżonego R.B. kosztami postępowania skargowego.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 20 stycznia 2023 r., sygn. akt VII Ka 910/22, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej oraz obrońcę R. B. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Bartoszycach z dnia 27 września 2022 r., sygn. akt II K 398/21 w całości i przekazał sprawę sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania.

Ze skargą na wyrok kasatoryjny w zakresie czynów zarzucanych oskarżonemu R. B. w pkt I, IV i V aktu oskarżenia wystąpił obrońca, zarzucając naruszenie art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości, pomimo że taka podstawa uchylenia orzeczenia w sprawie nie nastąpiła. Podnosząc powyższy zarzut, obrońca wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Olsztynie do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę zarówno prokurator, jak i pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wnieśli o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga obrońcy okazała się niezasadna i jako taka podlegała oddaleniu.

Tytułem wstępu wskazać należy, że zgodnie z art. 539a § 3 k.p.k. nadzwyczajny środek zaskarżenia w postaci skargi na wyrok sądu odwoławczego można wnieść wówczas, gdy wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia o charakterze kasatoryjnym narusza treść art. 437 k.p.k. lub też gdy przy wydaniu tego orzeczenia wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 k.p.k. Jednoznaczne brzmienie przepisu art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. nie pozostawia wątpliwości co do tego, że sąd odwoławczy może uchylić wyrok sądu I instancji jedynie, gdy wykaze, iż w sprawie istnieje jeden z trzech wypadków:

1. dotychczasowe rozstrzygnięcie jest dotknięte jedną z wad określonych w art. 439 § 1 k.p.k.;
2. na przeszkodzie dokonania korekty orzeczenia pierwszoinstancyjnego stoi dyrektywa wynikająca z treści art. 454 k.p.k., co wymaga dokonania analizy istniejącego materiału i wykazania wad w rozumowaniu sądu *meriti*;
3. konieczność przeprowadzenia przewodu sądowego w całości na nowo.

Sąd odwoławczy jest bezwzględnie zobowiązany do wskazania, która z okoliczności wymienionych w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. stanowiła *in concreto* podstawę uchylenia wyroku sądu I instancji oraz przedstawić argumenty, które doprowadziły go do takiego wniosku (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego

2019 roku, sygn. IV KS 3/19, Lex 2616241). To te okoliczności jednoznacznie wyznaczają więc zakres badania skargi przez Sąd Najwyższy, ograniczając przedmiot sprawy po myśli art. 539a § 1 k.p.k. do weryfikacji czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego.

Formułując zarzut skargowy, obrońca w sposób niebudzący wątpliwości zakwestionował konieczność przeprowadzenia postępowania na nowo w całości, odnosząc to uchybienie do czynów, od popełnienia których R. B. został uniewinniony. Określając w taki sposób zakres zaskarżenia, analogicznie jak wniosek, obrońca zarzut ten odniósł wyłącznie do czynów I, IV i V aktu oskarżenia. Skarżący nie zaakceptował rozstrzygnięcia sądu odwoławczego odnoszącego się do tych właśnie czynów, co wprost wynika także z punktu I uzasadnienia skargi.

Podkreślić przy tym należy, iż na podst. art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. rozpoznający skargę Sąd Najwyższy związany jest granicami podniesionych w skardze zarzutów (por. postanowienie SN z dnia 4 listopada 2021 r., IV KZ 43/21, LEX nr 3333551). Co prawda w judykaturze zaznacza się możliwość odczytywania faktycznej treści zarzutu kasacyjnego oraz zakresu kasacji przez analizę uzasadnienia tego nadzwyczajnego środka, przyznając w razie sprzeczności sformułowanego w petitum zakresu zaskarżenia z zarzutem pierwszeństwo zarzutowi (por. wyrok SN z dnia 20 lutego 2018 r., V KK 498/17, LEX nr 2446840), to jednak możliwość ta nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie.

O ile bowiem poszukiwanie faktycznej treści nadzwyczajnego środka odwoławczego ostatecznie kończącego postępowanie karne na korzyść prawomocnie skazanego może znajdować swoje uzasadnienie aksjologiczne, o tyle w przypadku złożenia skargi na uchylenie wyroku sądu I instancji i przekazanie mu sprawy do ponownego rozpoznania nie sposób znaleźć dostatecznych argumentów uzasadniających odstąpienie od obowiązku przewidzianego w art. art. 536 k.p.k. w zw. z art. 539f k.p.k. Nadto, obrońca zdaje się mylić skargę na wyrok sądu odwoławczego z kolejnym zwyczajnym środkiem odwoławczym, domagając się totalnej kontroli całego orzeczenia sądu *ad quem*, i to nie przez pryzmat przyczyn określonych w art. 539a § 3 k.p.k., a w ramach kontroli totalnej, mającej w istocie stanowić rozpoznanie sprawy w trzeciej instancji. Wyraża bowiem w uzasadnieniu swoje niezadowolenie odnośnie do całości rozstrzygnięcia sądu okręgowego,

łącznie z nieuwzględnieniem złożonej przez niego w sprawie apelacji, co w oczywisty sposób nie podlega weryfikacji Sądu Najwyższego w postępowaniu skarbowym. Skarżący stara się przekonać o trafności korzystnych dla R. B. ustaleń i rozstrzygnięć sądu I instancji, odnosząc się również do sposobu oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego.

Sąd Najwyższy w postępowaniu skargowym nie jest jednak uprawniony do kontroli przeprowadzonej w wyroku sądu odwoławczego oceny poszczególnych dowodów w aspekcie odpowiedzialności oskarżonego, gdyż skarga na wyrok sądu odwoławczego uchylający wyrok sądu I instancji nie jest środkiem służącym weryfikacji oceny dowodów dokonanej w II instancji (por. postanowienie SN z dnia 29 stycznia 2021 r., V KS 33/20, LEX nr 3160402; postanowienie SN z dnia 2 grudnia 2020 r., II KS 16/20, OSNK 2023, nr 11-12, poz. 47). Takie postrzeganie nadzwyczajnego środka odwoławczego jakim jest skarga na wyrok sądu odwoławczego czyni poszukiwanie rzeczywistej, potencjalnie innej, niż wskazana w *petitum* przedmiotowej skargi, intencji obrońcy co do jej zakresu za niezasadne.

W kontekście więc sformułowanego w skardze zarzutu dostrzec należy, iż lektura uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wskazuje, iż powodem uchylenia wyroku wydanego przez sąd *meriti* było podzielenie argumentów zawartych w apelacji prokuratora i pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego. Sąd odwoławczy w uzasadnieniu wskazał przy tym jako podstawy uchylenia wyroku zarówno art. 437 § 2 k.p.k. (pkt 2.1 uzasadnienia), jak i art. 454 k.p.k. (pkt 4.1 uzasadnienia). Jednoznacznie przy tym określił, iż konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości nie była podstawą uchylenia czynów opisanych w akcie oskarżenia w punktach I, IV i V. Do nich odnosi się przywołany przez sąd *ad quem* art. 454 k.p.k., wprost bowiem w uzasadnieniu stwierdzono, iż „sąd okręgowy nie ma możliwości wydania orzeczenia innego niż kasatoryjne, bowiem na przeszkodzie temu stoi zakaz wynikający z art. 454 k.p.k. Powyższe tyczy się rzecz jasna tych czynów, co do których wydany został wyrok uniewinniający i umarzający”.

Odnosząc powyższe stwierdzenia do powiązanego zakresem skargi zarzutu, stwierdzić należy, iż był on niezasadny. Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu sądowego w całości była faktycznie podstawą uchylenia jedynie czynu opisanego w punkcie II akcie oskarżenia, ujętego w punkcie III wyroku Sądu

Rejonowego w Bartoszycach, mocą którego R. B. został nieprawomocnie skazany. Tego zaś obrońca nie zaskarżył, a zatem pozostaje to poza zakresem badania przez Sąd Najwyższy (postanowienie SN z dnia 16 października 2018 r., IV KS 15/18, LEX nr 2574412). Jak wskazano wcześniej, **skuteczność skargi na wyrok sądu II instancji, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, jest uzależniona od udowodnienia przez skarżącego, że wydanie na etapie postępowania apelacyjnego orzeczenia kasatoryjnego naruszało art. 437 k.p.k. W świetle art. 539f w zw. z art. 536 k.p.k. to na skarżącym spoczywa ciężar wykazania uchybień sądu odwoławczego.** W niniejszej sprawie obrońca oskarżonego R. B. nie sprostął tym wymogom, ograniczając się do twierdzeń o niewłaściwej kontroli instancyjnej dokonanej przez Sąd Okręgowy w Olsztynie (tak też postanowienie SN z dnia 29 marca 2023 r., IV KS 4/23, LEX nr 3562815).

Zgodnie z art. 539f k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy poza granicami skargi zweryfikował jedynie, czy w sprawie nie zachodzą bezwzględne przyczyny odwoławcze, a ponieważ kontrola ta dała wynik negatywny, skutkowało to oddaleniem skargi. Taka decyzja, stosownie do treści art. 539f w zw. z art. 527 § 4 k.p.k. *a contrario*, spowodowała obciążenie oskarżonego R. B. kosztami sądowymi postępowania skargowego.

[J.J.]

[ał]